

רבי משה בן מימון – הרמב"ם

הרמב"ם, רבי משה בן מימון זיע"א – היה אחד מענקי הרוח שהתברך בהם העם היהודי, מגדולי הפוסקים בכל הדורות. נולד בעיר קורדובה שבספרד בערב פסח בשנת ד' תתצ"ח. הרמב"ם מכונה "הנשר הגדול". מקור הכינוי – במדרש שבו נזכר הנשר הגדול "שהיו כנפיו פרושים על כל העולם כולו, ולא היה עוף בהמה וחיה יכולין לעמוד בפניו". כמו הנשר, נסק גם רמב"ם לגבהים ולשיאים חסרי תקדים "בהבנה ובלמדנות, ברוב אופקיו וביכולתו להקשיב לצורכי המציאות של בני דורו ולפסוק הלכה ומשפט".

בזכות ידיעותיו הרבות ובזכות הנהגתו המבורכת על עם ישראל הן בקהילות שבראשן עמד והן על ידי שליחת תשובותיו לכל היהודים בתפוצות, ראו בו רבים את האיש הגדול ביותר שקם לעם היהודי אחרי משה רבנו ועליו נאמר: "ממשה (רבנו) עד משה (בן מימון) לא קם כמשה". אביו, רבי מימון, היה דיין ותלמיד חכם עצום בעיר קורדובה, תלמידו של הרי"ף. הרמב"ם התברך עוד בהיותו בן שבע מפיו של הרי"ף שאמר שהילד יהיה אחד ממאירי התורה של עם ישראל. הרמב"ם התייתם מאמו זמן קצר לאחר שנולד. בצעירותו למד תורה מפי רבי יוסף הלוי מיגאש – שהיה מתלמידיו המובהקים של הרי"ף. אצלו רכש בקיאות עצומה בכל מקצועות התורה. נוסף על כך, רכש הרמב"ם השכלה כללית רחבה בהכירו את ספרי המדעים והפילוסופיה הערביים, והשתלם ברפואה. בשנת תתק"ח, בהיותו בן עשר שנים, פלשו מוסלמים קנאיים לדרום ספרד ורדפו אחר היהודים. יהודים רבים ברחו מדרום ספרד לכיוון צפון, לאזורים שבהם שלטו הנוצרים אך משפחתו של רבי מימון נדדה דרומה במשך כעשר שנים עד שהתיישבה בשנת ד' תתרי"ח בעיר פס שבמרוקו.

במרוקו זכה הרמב"ם לאהדתו של השולטן שהיה מזמינו לארמונו כדי לשוחח עמו על ענייני המלוכה ולשמוע מעצותיו. באחד מימי חג הסוכות יצא הרמב"ם כשבידו ארבעת המינים, מולו הופיע מלך מרוקו ששאלו: "מה לך כי תצא לרחוב ובידך ענף ועלים כמנהג השוטים?" ענה לו הרמב"ם: "הענף והעלים שאני מחזיק אינם מנהג שוטים, התורה הקדושה מצווה אותנו לברך עליהם בימים אלה, ימי חג הסוכות. אלה הם ארבעה מינים". והוסיף: "מנהג שוטים הוא לידות אבנים". שמע המלך את הדברים והבין כי כוונתו של הרמב"ם הייתה למנהג אנשי המקום לזרוק אבנים על יהודים, אך עוזריו ומשרתיו של המלך שנכחו באירוע שכנעו את המלך כי כוונתו של הרמב"ם הייתה לזלזל בערכי האיסלם ובמנהגי המוסלמים

ועודדו את המלך לאסור את הרמב"ם ולהוציאו להורג. המלך, שאהב את הרמב"ם, שלח בסתר שליח אל הרמב"ם להודיעו כי סכנה מרחפת על ראשו וכי עליו לברוח ולהסתתר. חודשים אחדים הסתתרו הרמב"ם ואביו בעליית גג בעיר פס עד שיצאו ממקום מחבואם ועזבו את מרוקו בדרכם לעיר הקודש.

35 לאחר מסע ארוך ביבשה ובים, בהיותו כבן שלושים וחמש, בשנת תתקכ"ה הגיע הרמב"ם לארץ ישראל עם משפחתו. הוא התיישב בעיר עכו ובה שהה כחמישה חודשים. אחריהם יצא לפקוד את המקומות הקדושים בירושלים ואת קברי האבות בעיר חברון.

40 לאחר תקופה קצרה ביקשו ממנו אנשי קהילת פוסטאט שבמצרים לכהן כרבה של מצרים. הרמב"ם, שהיה מפורסם לא רק כגדול בתורה כי אם גם כרופא, התמנה לרופאו האישי של מלך מצרים, על-פי בקשת המלך. בתום יום עבודתו כרופא חצר המלך נהג הרמב"ם לטפל בביתו בחולים עניים מבני העם היהודי ובשאינם יהודים. הערצתו של מלך מצרים אליו הייתה רבה ובזכותה אף מילא מלך מצרים את כל בקשותיו למען יהודי הארץ.

45 מכל הארצות בעולם פנו היהודים לרמב"ם בשאלות ובספקות, ובחכמתו הרבה השיב לכל שואליו והורה להם את הדרך אשר בה ילכו. רבי משה בן מימון נפטר בכ' בטבת תתקס"ה ונקבר בעיר טבריה.